U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Jakuba Camrdy, JUDr. Lenky Kaniové, JUDr. Radana Malíka, JUDr. Jana Passera a JUDr. Petra Průchy v právní věci navrhovatele: **Ing. Jiří Kesner**, proti odpůrci: **Ministerstvo vnitra**, náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, **za účasti**: JUDr. Jiřího Dienstbiera, Ing. Jana Fischera, Taťany Fischerové, prof. JUDr. Vladimíra Franze, MUDr. Zuzany Roithové, Karla Schwarzenberga, MUDr. Přemysla Sobotky a Ing. Miloše Zemana, v řízení o návrhu na zrušení registrace kandidátů na funkci prezidenta republiky,

takto:

I. Návrh se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět řízení a obsah návrhu

[1.] Navrhovatel návrhem ze dne 28. 11. 2012 brojí proti „úspěšně zaregistrovaným kandidátům“, tedy proti rozhodnutím ministerstva vnitra o registracích kandidátních listin výše uvedených osmi registrovaných kandidátů.

[2.] V projednávané věci jsou tedy předmětem požadovaného soudního přezkumu rozhodnutí ministerstva vnitra ze dne 23. 11. 2012, to konkrétně: o registraci JUDr. Jiřího Dienstbiera, č. j. MV-122787-4/VS-2012, o registraci prof. JUDr. Vladimíra Franze, č. j. MV-123579-11/VS-2012, o registraci Ing. Jana Fischera, č. j. MV-116658-13/VS-2012, o registraci Taťany Fischerové, č. j. MV-123918-11/VS-2012, o registraci MUDr. Zuzany Roithové, č. j. MV-119793-13/VS-2012, o registraci Karla Schwarzenberga, č. j. MV-115629-7/VS-2012, o registraci MUDr. Přemysla Sobotky, č. j. MV-118742-4/VS-2012, a o registraci Ing. Miloše Zemana, č. j. MV-122134-13/VS-2012.

[3.] Navrhovatel svůj návrh odůvodňuje následujícími argumenty. V prvé části námitek napadá registraci kandidátů s parlamentní podporou a tvrdí, že dle zveřejňovaných informací byli někteří kandidáti navrhováni jak všemi svými podporujícími poslanci, tak i senátory. Navrhovatel má za to, že nelze smísit v rámci nominací navrhující poslance a

senátory. Dále namítá, že v nominacích také nebylo přihlédnuto k zánikům mandátů poslanců nebo senátorů, a to ne v souvislosti poklesu počtu pod potřebnou hranici, ale v souvislosti vzniku *namíchání* navrhujících poslanců nebo senátorů s navrhujícím občanem, což zákon nepřipouští. V této souvislosti rovněž namítá, že nelze připustit pluralitu prohlášení kandidáta v rámci jejich případného opravování.

[4.] Druhá větev námitek navrhovatele vůči provedeným registracím ústí v argument, že pro kontrolu prezidentských petic a dalších formálních náležitostí se uplatní režim obecného petičního zákona, tedy zákona č. 85/1990 Sb. o právu petičním. Tyto námitky dále specifikoval ve vztahu k § 4 zákona o právu petičním- shromažďování podpisů pod petici a dále podání a vyřízení petice podle § 5 zákona o právu petičním. Navrhovatel konkrétně namítá, že „*velice důležitou součástí podpisového archu je uvedení jména, příjmení a bydliště toho, kdo petici sestavil, nebo jména, příjmení a bydliště toho, kdo je oprávněn členy petičního výboru v této věci zastupovat, což zákon vyžaduje v 54 odst. 2 za středníkem. Je to vlastně proto, aby byl každý arch identifikovatelný a propojitelný s konkrétní jednou peticí a nemohlo docházet k používání jednoho archu v různých peticích. Občan by měl taky vědět nejen to, co podepisuje, ale taky komu to podepisuje. Některé archy to neobsahují, a proto nejsou právně jednoznačně propojitelné a vyhovující a tím ztrácejí platnost*.“

[5.] Navrhovatel závěrem požaduje, aby soud prověřil, zda byly všechny náležitosti petic úspěšně zaregistrovaných kandidátů zcela v pořádku podle zákona o právu petičním, a pokud by soud shledal, že v pořádku nejsou, jejich registraci zrušit.

II. Vyjádření odpůrce

[6.] K námitce navrhovatele, že v rozporu s ustanovením § 21 odst. 2 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), byli někteří kandidáti navrhováni jak všemi svými podporujícími poslanci, tak i senátory, Ministerstvo vnitra uvádí, že zaregistrovalo tři kandidáty, kteří byli navrženi buď pouze skupinou nejméně dvaceti poslanců, nebo pouze skupinou nejméně deseti senátorů. Jedná se o Jiřího Dienstbiera, který byl navržen skupinou 27 senátorů, Karla Schwarzenberga, který byl navržen skupinou 38 poslanců a dále Přemysla Sobotku, který byl navržen skupinou 51 poslanců. Výčet navrhujících poslanců nebo senátorů s uvedením jejich jmen a příjmení je součástí rozhodnutí o registraci kandidátní listiny dotčených kandidátů a zcela koresponduje s výčtem navrhujících poslanců nebo navrhujících senátorů uvedeným v podaných kandidátních listinách.

[7.] Odpůrce rovněž uvedl, že mezi navrhujícími poslanci a navrhujícími senátory není žádný, u kterého by ke dni podání kandidátní listiny došlo k zániku mandátu poslance nebo senátora. V souladu s § 26 odst. 9 zákona o volbě prezidenta republiky, pokud by takový případ nastal a k zániku mandátu navrhujících poslanců nebo navrhujících senátorů by došlo po podání kandidátní listiny, k této skutečnosti se nepřihlíží.

[8.] Ke kandidátním listinám všech zaregistrovaných kandidátů bylo připojeno vlastnoručně podepsané prohlášení kandidáta, které splňovalo všechny náležitosti požadované ustanovením § 25 odst. 2 písm. a) zákona o volbě prezidenta republiky, tzn., že kandidát na funkci prezidenta republiky souhlasí se svou kandidaturou, že mu není známa překážka volitelnosti, popřípadě tato pomine ke dni volby prezidenta, nedal souhlas k tomu, aby byl uveden na jiné kandidátní listině, a že údaje uvedené na kandidátní listině

vztahující se k jeho osobě a k volebnímu výboru a jeho členům jsou pravdivé; v prohlášení kandidát dále uvedl adresu místa trvalého pobytu a datum narození. Zákon o volbě prezidenta republiky nezná institut pozbytí platnosti tohoto prohlášení kandidáta, ani neupravuje, za jakých okolností by mělo být požadováno prohlášení nové.

[9.] K námitce navrhovatele, že petice podané na podporu kandidatury kandidáta na funkci prezidenta republiky podle § 25 odst. 3 zákona o volbě prezidenta republiky je třeba vyhodnotit podle zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním, odpůrce uvádí právní názor Nejvyššího soudu České republiky, sp. zn. Ovs 35/96/Ha ze dne 4. října 1996, Petiční právo je ústavně zaručeno v čl. 18 Listiny základních práv a svobod. Toto petiční právo stát zaručuje prostřednictvím zákonů, v nichž přebírá povinnosti při zárukách tohoto práva a stanoví jeho bližší obsah. Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním, představuje základní, tj. obecnou zákonnou úpravu práva petičního, provádějící shora uvedeným způsobem jedno ze základních lidských práv a svobod. Ve smyslu ustanovení § 1 posledně citovaného zákona je peticí pouze žádost, návrh nebo stížnost ve věcech veřejného zájmu. Vedle toho existuje v českém právním řádu několik speciálních zákonů, které zakotvují oprávnění předkládat petiční archy na podporu věci související s konkrétním předmětem úpravy daného zákona. Takovým speciálním zákonem je např. zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů, zákon o volbě prezidenta republiky nebo již zmiňovaný zákon o volbách do Parlamentu. Peticí je v předmětné věci podle zákona o volbě prezidenta republiky příloha ke kandidátní listině navrhujícího občana obsahující kvalifikovaný seznam občanů oprávněných volit prezidenta republiky podporujících určitého kandidáta pro volbu prezidenta republiky.

[10.] K otázce propojitelnosti každého archu s jednou peticí odpůrce odkazuje zákon o volbě prezidenta republiky, podle něhož platí, že se v záhlaví petice a na každém jejím očíslovaném podpisovém archu uvede skutečnost, že petice je určena na podporu kandidatury kandidáta na volbu prezidenta, jméno a příjmení, rok narození a rok konání volby prezidenta. Petiční archy registrovaných kandidátů shora uvedené požadavky splňovaly.

[11.] S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti nepovažuje odpůrce návrh za důvodný, a navrhl proto jeho zamítnutí.

III. Vyjádření dalších účastníků

[12.] K věci se vyjádřil i účastník Jiří Dienstbier, zastoupený advokátem JUDr. Pavlem Uhlem. Ve svém vyjádření v prvé řadě napadl aktivní legitimaci navrhovatele. Absenci aktivní legitimace spatřuje ve dvou na sobě nezávislých právních důvodech. Účastník řízení má za to, že subjektem oprávněným k podáním návrhu, kterým se navrhovatel domáhá ochrany před nesprávnou registrací jiného kandidáta, je subjekt navrhující jiného kandidáta, tedy skupina poslanců, senátorů či navrhující občan. Zákon podle účastníka předpokládá, že vztah navrhujícího a navrženého je vztahem, který logicky vyžaduje vztah dvou subjektů: navrhujícího a navrženého. Zákon nepředpokládá, že by kandidatura byla založena přihláškou samotného kandidáta. Pokud někdo navrhuje sám sebe za kandidáta jako navrhovatel, je takový úkon obcházením zmíněného pravidla zákona a nemůže platně

kvalifikovat tuto dvojjedinou osobu k podávání návrhů, které může dle zákona podávat ten, kdo navrhuje jiného za kandidáta. Sebenávrh je tedy dle účastníka řízení pouze simulací právního úkonu navržení kandidáta, nikoliv úkonem samotným.

[13.] Druhý argument zpochybňující aktivní legitimaci navrhovatele k podání návrhu na ochranu před nezákonnou registrací plyne z toho, že k takovému úkonu je podle navrhovatele oprávněn jen kvalifikovaný subjekt, tedy osoba, jejíž návrh podpoří petice podepsaná 50.000 petenty. To ale není případ navrhovatele.

[14.] Pro případ, že by soud aktivní legitimaci uznal, účastník řízení rovněž rozporuje věcnou oprávněnost návrhu. Účastník řízení byl navržen pouze jedním navrhujícím subjektem, skupinou senátorů, právě s ohledem na problematičnost registračního procesu a minimalizaci rizik. Účastník řízení nad rámec jeho věci podotýká, že z Ústavy ani zákona podle jeho názoru neplyne zákaz společného návrhu více subjektů. Námitku tak považuje za věcně i obecně neoprávněnou.

[15.] K možné pluralitě prohlášení kandidátů účastník řízení uvádí, že účastník řízení podepsal pouze jedno prohlášení, které nijak neopravoval ani nedoplnil. Obecně však má za to, že případná vada prohlášení je zhojitelná v rámci procesu odstranění vad podání, který je zákonem předvídán. Námitku tedy považuje za věcně i obecně neoprávněnou.

[16.] K námitkám týkajícím se petic se s ohledem na to, že formálně nebyl navržen občany, nevyjádřil. V závěru navrhl, aby soud návrhu nevyhověl s ohledem na věcnou neoprávněnost námitek.

[17.] Ostatní účastníci řízení se ve stanovené lhůtě nevyjádřili.

IV. Vlastní argumentace soudu

[18.] Včasně podaný návrh byl podán v souladu s ustanovením § 89 odst. 1 písm. c) s. ř. s., tedy občanem, který navrhl kandidáta na funkci prezidenta republiky a je zároveň tímto kandidátem. Navrhovateli tak svědčí důvod aktivní legitimace podle § 89 odst. 4 s. ř. s. Zároveň jsou splněny i ostatní procesní podmínky pro zahájení řízení.

[19.] Soud nesouhlasí s názorem účastníka řízení Jiřího Dienstbiera, že navrhovatel není aktivně legitimován. V prvé řadě ani Ústava, ani zákon o volbě prezidenta republiky nezakazuje tzv. sebenominaci, tedy situaci, kdy kandidát je totožný s navrhujícím subjektem. Podle článku 56 odst. 5 Ústavy platí, že navrhovat kandidáta je oprávněn každý občan České republiky, který dosáhl věku 18 let, podpoří-li jeho návrh petice podepsaná nejméně 50 000 občany České republiky oprávněnými volit prezidenta republiky. Podle článku 57 odst. 1 Ústavy může být prezidentem republiky zvolen občan, který je volitelný do Senátu. Z ústavních a zákonných norem, ani z logiky věci však neplyne, že by osoba navrhující a navržená nemohla být identická, pokud jsou pro obě role splněny všechny zákonné podmínky, není tedy zakotven zákaz navrhovat sám sebe.

[20.] Podle § 89 odst. 4 soudního řádu správního, který stanovil, kdo může registraci úspěšných kandidátů napadnout, platí, že *„návrhem podle odstavce 1 písm. c) se .... při volbě prezidenta republiky nejméně dvacet poslanců nebo nejméně deset senátorů, kteří navrhli kandidáta na funkci prezidenta republiky, nebo občan, který navrhl kandidáta na funkci prezidenta republiky, domáhat vydání rozhodnutí o zrušení registrace kandidátní listiny jiné politické strany, nezávislého kandidáta, sdružení nezávislých kandidátů nebo sdružení*

politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů, nejméně dvaceti poslanců nebo nejméně deseti senátorů, kteří navrhli kandidáta na funkci prezidenta republiky, nebo občana, který navrhl kandidáta na funkci prezidenta republiky, nebo zrušení registrace přihlášky jiného kandidáta. Účastníky jsou navrhovatel, správní orgán, který provedl registraci, a ten, o jehož registraci se jedná."

[21.] Bylo by tedy nesmyslné, pokud Ústava a prováděcí zákon nevyloučily totožnost osoby navrhovaného a navrhujícího, aby soud příslušná ustanovení soudního řádu správního interpretoval tak, že by znemožnil navrhovateli uplatnění jeho práv v rámci přezkumu registračního procesu, tedy bránit registraci jiných kandidátů u soudu.

[22.] Lze sice souhlasit s námitkou zmíněného účastníka řízení, že zákon o volbě prezidenta republiky může připouštět různé výkladové varianty, ale vzhledem k tomu, že se v tomto případě jedná o přístup k soudu a o kandidaturu na politickou funkci v rámci svobodné politické soutěže, je třeba důsledně respektovat ústavní princip *in dubio pro libertate* a soudní přezkum připustit.

[23.] I druhý argument, který účastník řízení uvádí, tedy to, že pouze úspěšný kandidát má právo napadnout registraci svých soupeřů, soud s odkazem na otevřenost politické soutěže a rovněž rychlost a účelnost přezkumu registračního procesu odmítá. Kdyby totiž soud přijal tento postoj, mohlo by dojít k situaci, kdy soud zprvu neúspěšného kandidáta „vrátí" do boje, a teprve poté by takový soudem „vrácený" kandidát mohl napadnout v druhém kole registraci dříve úspěšných kandidátů. Celý proces, u něhož je rychlost a plynulost zcela zásadní hodnotou a požadavkem, by se tím významně pozdržel. Je tedy možné, aby i neúspěšný kandidát, který neuspěl u Ministerstva vnitra a má současně pochybnosti o správnosti registrace jiného kandidáta, vedle soudní ochrany své registrace současně podal návrh na přezkum registrace konkurenčního kandidáta.

[24.] Soud tedy uzavírá, že navrhovatel je aktivně legitimován k podání návrhu na zrušení registrace výše jmenovaných kandidátů na funkci prezidenta republiky a lze se tak věcně zabývat přezkumem námitek obsažených v jeho návrhu.

[25.] Soud z volební dokumentace k registrovaným kandidátům zjistil, že prvá námitka týkající se „*namíchání*" navrhujících subjektů vůbec nemá skutkovou oporu ve spise. Tři parlamentně registrování kandidáti byli navrženi pouze jedním subjektem, tedy způsobem, který výslovně předvídá zákon o volbě prezidenta republiky. Jiří Dienstbier byl navržen skupinou senátorů, Karel Schwarzenberg byl navržen skupinou poslanců, Přemysl Sobotka byl navržen skupinou poslanců. Námitka je tedy věcně zcela neoprávněná.

[26.] K právní otázce smíšené podpory v rámci jedné kandidátní listiny soud podotýká, že článek 56 Ústavy zná tři způsoby nominace- petiční podporu 50 000 občanů, nominace nejméně dvaceti poslanců *nebo* nejméně deseti senátorů. Pokud by však došlo k navrhovatelem presumované situaci, kdy by nominace byla, co se týče parlamentní podpory, smíšená ze senátorů a poslanců, byla by možná teoreticky pouze jedna situace, a to v případě, kdy kandidát získal 20 a více poslanců a současně 10 a více senátorů, přičemž by byla podána jedna kandidátní listina se všemi těmito podporovateli a s jedním společným zmocněncem. Taková smíšená nominace by byla sice mohla být teoreticky přípustná, ale z logiky věci by šlo o projev duplicitní a redundantní, protože kandidát by podával svou kandidaturu pomocí dvojího typu nominace, přičemž pro podání kandidatury zcela postačuje pouze jeden typ, tedy získat podporu jen skupiny poslanců *nebo* jen skupiny senátorů.

[27.] Při zkoumání možného zániku mandátu navrhujících subjektů soud ze spisu a volební dokumentace v souladu se zjištěním odpůrce ověřil, že mezi navrhujícími poslanci a navrhujícími senátory není žádný, u kterého by ke dni podání kandidátní listiny došlo k zániku mandátu poslance nebo senátora. Námitka tedy není věcně opodstatněná. I situaci, že by k zániku mandátu navrhujících poslanců nebo senátorů došlo po podání kandidátní listiny, zákon o volbě prezidenta republiky předvídá, když v § 26 odst. 9 uvádí, že k této skutečnosti se nepřihlíží.

[28.] K námitce o pluralitě prohlášení kandidáta soud uvádí, že kandidáti s parlamentní podporou, jejichž registraci v tomto smyslu navrhovatel napadá, podepsali pouze jedno prohlášení, které nijak neopravovali ani nedoplňovali. Soud však upozorňuje, že případnou vadu prohlášení lze zhojit v rámci procesu odstranění vad podání, s čímž ostatně zákon o volbě prezidenta republiky počítá v § 26 odst. 1, který uvádí, že *v případě nesprávných či neúplných údajů na kandidátní listině vyzve Ministerstvo vnitra k odstranění závad do 50 dnů přede dnem volby prezidenta.* Námitka je tedy jak skutkově, tak právně neopodstatněná.

[29.] Druhou větev zásadních námitek týkajících se formálních náležitostí petic podle zákona o právu petičním soud odmítá s odkazem na své souběžně vydané usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. prosince 2012 ve věci téhož navrhovatele Vol 6/2012, v němž se navrhovatel domáhá ochrany své registrace: „*Soud se neztotožňuje s navrhovatelem v tom, že by petice, kterou přiložil ke své kandidátní listině, byla peticí ve smyslu zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním. Za petice se podle § 1 odst. 1 tohoto zákona pokládají „žádosti, návrhy a stížnosti ve věcech veřejného nebo jiného společného zájmu.“ Peticí přikládanou ke kandidátní listině ve volbách prezidenta republiky ovšem tam podepsaní ničeho nežádají, nic nenavrhují a na nic si nestěžují ve smyslu čl. 18 odst. 1 Listiny a citovaného zákonného ustanovení. Ústavní opora pro tento typ petice totiž plyne přímo z čl. 56 odst. 5 Ústavy a její smysl spočívá ve vyjádření podpory konkrétnímu kandidátovi. V případě těchto petic proto není dán žádný důvod očekávat jejich vyřízení způsobem podle ustanovení § 5 odst. 3 zákona o právu petičním, tzn. písemně sdělit petičnímu výboru stanovisko k obsahu petice a informovat o způsobu jejího vyřízení. Jinak řečeno, v případě petice podle čl. 56 odst. 5 Ústavy jde výhradně o vyjádření podpory konkrétní kandidátní listině, a nejedná se tak na rozdíl od obecné úpravy obsažené v petičním zákoně o samostatný, o sobě stojící dokument, který vyjadřuje, kdo a čeho se domáhá. Petice podle § 25 odst. 3 zákona o volbě prezidenta republiky, stejně jako petice podle § 21 odst. 4 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, podle § 6 odst. 2 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, či podle § 61 odst. 2 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky, tedy nejsou samostatně stojícími peticemi, tedy peticemi podle zákona o právu petičním, ale jakýmisi akcesorickými peticemi, tedy peticemi coby listinami obsahujícími podpisy občanů shromážděné za určitým cílem, jejichž právní režim je plně vymezen těmito zvláštními zákony. Všechny tyto zákonné úpravy jsou sice odrazem ústavního práva petičního a také volebního práva v širším pojetí; režimy jednotlivých výše uvedených zákonů jsou však relativně oddělené, podobně jako například zákonné úpravy práva sdružovacího podle článku 20 Listiny základních práv a svobod. Takže pokud se někdo sdružuje v politické straně nebo politickém hnutí, podléhá výhradně režimu zákona o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, nikoli režimu „obecného“ zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů.“*

[30.] Ačkoliv je tedy petiční právo obecným a ústavním institutem, je třeba chápat pojem „petice“ v zákoně o volbě prezidenta republiky v kontextu smyslu a požadavků tohoto zákona.“

[31.] Navrhovatelovy námitky týkající se identifikovatelnosti podpisových archů však řeší rovněž zákon o volbě prezidenta republiky, když v § 25 odst. 3 zákona o volbě prezidenta republiky stanovil, že „*se v záhlaví petice a na každém jejím očíslovaném podpisovém archu uvede skutečnost, že petice je určena na podporu kandidatury kandidáta na*

volbu prezidenta, jméno a příjmení, rok narození a rok konání volby prezidenta.“ Toto ustanovení tedy dává záruku ztotožnění petice s kandidátem. Soud ze spisu a přiložené dokumentace zjistil, že námitka navrhovatele týkající se ztotožnění petic není opodstatněná.

[32.] Další námitky navrhovatele mají pouze povahu obecných provolání, nesměřují konkrétně vůči procesu registrace úspěšných prezidentských kandidátů, a proto se jimi soud nezabýval.

[33.] Ze všech shora uvedených důvodů je zjevné, že námitky na zrušení registraci kandidátů nejsou právně a skutkově opodstatněné.

V. Závěr a náklady řízení

[34.] Z výše uvedených důvodů soud dospěl k závěru, že návrh není důvodný a je třeba jej zamítnout.

[35.] O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož ve věcech volebních žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. prosince 2012

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu